

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

ARVAMUSED

EUROOPA ANDMEKAITSEINSPEKTOR

Euroopa Andmekaitseinspektori arvamus järgmise õigusakti eelnõu kohta: nõukogu otsus Euroopa karistusregistrite infosüsteemi (ECRIS) loomise kohta raamotsuse 2008/.../JSK artikli 11 kohaldamiseks

(2009/C 42/01)

EUROOPA ANDMEKAITSEINSPEKTOR,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 286,

võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, eriti selle artiklit 8,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrust (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta, eriti selle artiklit 41,

võttes arvesse Euroopa Andmekaitseinspektorile 27. mail 2008 saadetud taotlust arvamuse esitamiseks kooskõlas määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 28 lõikega 2,

ON VASTU VÕTNUD JÄRGMISE ARVAMUSE:

I. SISSEJUHATAVAD MÄRKUSED

1. Komisjon võttis 27. mail 2008. aastal vastu ettepaneku, mis käsitleb nõukogu otsust Euroopa karistusregistrite infosüsteemi (ECRIS) loomise kohta raamotsuse 2008/.../JSK artikli 11 kohaldamiseks (edaspidi „ettepanek“) ⁽¹⁾. Kooskõlas määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 28 lõikega 2 saatis komisjon ettepaneku Euroopa Andmekaitseinspektorile konsulteerimiseks.

⁽¹⁾ KOM(2008) 332 (lõplik).

2. Ettepaneku eesmärk on rakendada nõukogu raamotsuse, mis käsitleb liikmesriikide karistusregistrite andmete vahetamise liikmesriikidevahelist korraldust ja nende andmete sisu ⁽²⁾ (edaspidi „nõukogu raamotsus“), artiklit 11, et luua liikmesriikidevaheline elektrooniline andmevahetussüsteem ja seda edasi arendada ⁽³⁾. Vastavalt ettepaneku artiklis 1 sätestatule luuakse ettepaneku kohaselt Euroopa karistusregistrite infosüsteem (ECRIS) ning nähakse samuti ette elektroonilise andmevahetuse tüüpvormi osad ning muud üldised ja tehnilised rakendusküsimused, mis on seotud andmevahetuse korraldamise ja hõlbustamisega.
3. Euroopa Andmekaitseinspektor tervitab nimetatud konsulteerimist ja teeb ettepaneku, et kõnealusele konsulteerimisele viidataks vastavalt määrusele (EÜ) nr 45/2001 ka ettepaneku põhjendustes sarnaselt mitmete teiste õigusaktidega, mille puhul on Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteeritud.

II. TAUST JA KONTEKST

4. Euroopa Andmekaitseinspektor meenutab, et ta esitas 29. mail 2006. aastal oma arvamuse nõukogu raamotsuse kohta. Kõnealuse arvamuse kordamist väärivad elemendid oleksid järgmised:

— rõhutatakse, et tüüpvorm on oluline vahend, millega välistatakse karistusregistri andmete sisu ebaselgus;

⁽²⁾ Õigusakti ei ole veel vastu võetud; ettepaneku teksti viimane versioon on nõukogu poolt ümbersõnastatud kujul kättesaadav nõukogu dokumentide avalikus registris (dok 5968/08).

⁽³⁾ Kõnealuse ettepaneku põhjendus nr 6.

- toetatakse nõukogu raamotsuses tehtud valikut mitte luua Euroopa keskandmebaasi ning mitte võimaldada otseselt juurdepääsu andmebaasidele, mille üle on raske järelevalvet teostada;
  - karistusregistrite andmete vahetamise ning isikuandmete kolmandatesse riikidesse edastamise suhtes tuleb kohaldada nõukogu raamotsust kriminaalajadega seotud politsei- ja õigusalase koostöö raames töödeldavate isikuandmete kaitse kohta;
  - andmevahetus peab olema tõhus olukorras, kus karistusregistreid käsitlevad siseriiklikud õigusaktid on väga erinevad, mis põhjustab vajaduse kehtestada täiendavaid sätteid;
  - vastutuse jaotumine liikmesriikide vahel ja sellest tulenevad probleemid seoses piisava järelevalve teostamisega. Riigi tasandil keskasutuse määramist käsitati positiivse sammuna;
  - karistusregistrisse edastatud süüdimõistvate kohtuotsuste suhtes kohaldatava nõukogu raamotsuse lai reguleerimisala.
5. Kõnealused elemendid, mis sisaldasid 2006. aastal esitatud arvamuses, on asjakohased ka käesoleva ettepaneku analüüsimise kontekstis. Eelkõige on konteksti osas määravaks karistusregistreid käsitlevate siseriiklike õigusaktide lahknevus. Kõnealune lahknevus tingib vajaduse võtta täiendavaid meetmeid, et muuta andmevahetussüsteem toimivaks. ECRISe loomise ettepaneku näol on tegemist täiendava meetmega. Samas on ka kontekst muutumises.
6. Esiteks kuuluvad nii nõukogu raamotsus kui seda rakendav ECRISe loomise ettepanek mitmete uute õigusaktide hulka, mille eesmärk on lihtsustada Euroopa Liidu liikmesriikide vahelist teabevahetust õiguskaitsealastel eesmärkidel. Mõlema õigusaktiga täpsustatakse kättesaadavuse põhimõtet, mis kehtestati 2004. aasta Haagi programmiga ⁽¹⁾. Enamus kõnealustest õigusaktidest keskenduvad politseikoostööle, kuid käesolev õigusakt keskendub kriminaalajadega seotud õigusalase koostööle Euroopa Liidu lepingu artikli 31 tähenduses ⁽²⁾. Käesoleval õigusaktil on siiski sama eesmärk: teabevahetuse lihtsustamine õiguskaitsealastel eesmärkidel. Mitmel juhul sisaldavad sellised õigusaktid infotehnoloogia süsteeme või teabevahetuse tavade standardimist või toetavad need kõnealuseid õigusakte. ECRISe loomise ettepanek ei ole selles osas eriline. Kõnealuse ettepaneku hindamisel toetub Euroopa Andmekaitseinspektor varasematele kogemustele, mis on omandatud seoses sarnaste õigusaktidega.
7. Teiseks on ELi andmekaitsealane õigusraamistik arenemisejärgus. Kriminaalajadega seotud politsei- ja õigusalase koostöö raames töödeldavate isikuandmete kaitset käsitleva nõukogu raamotsuse, millele osutatakse põhjenduses nr 14 kui üldisele raamistikule, mida kohaldatakse karistusregistrite andmete elektroonilise vahetuse suhtes, vastuvõtmine on peaks eeldatavalt toimuma enne 2008. aasta lõppu. Kõnealuse nõukogu raamotsusega kehtestatakse andmekaitsealased minimaalsed kaitsemeetmed, mida kohaldatakse, kui liikmesriigid omavahel edastavad või teevad kättesaadavaks isikuandmeid või kui nad on seda teinud ⁽³⁾. See põhjustab siseriiklike õigusaktide täiendava ühtlustamise seoses isikuandmete kasutamise tingimustega (nagu see oli ette nähtud *karistusregistrite andmete vahetamist* käsitleva nõukogu raamotsuse artikliga 9).
8. Sellega seoses tuleks rõhutada, et kriminaalajadega seotud politsei- ja õigusalase koostöö raames töödeldavate isikuandmete kaitset käsitleva nõukogu raamotsuse osas peetud läbirääkimised töid kaasa mõningad muudatused, millest mõned avaldavad erilist mõju õigusraamistikule, milles leiab aset karistusregistrite andmete vahetamine:
- kohaldamisala piiramine, mis nüüd hõlmab üksnes teiste liikmesriikidega vahetatud isikuandmeid ning ei hõlma enam andmeid, mida töödeldakse üksnes liikmesriigi siseselt;
  - ette ei nähta mehhanisme andmekaitseasutuste vaheliseks tõhusaks koordineerimiseks.
9. Seda arvesse võttes tuleb karistusregistrite andmete vahetamist käsitleva nõukogu raamotsuse artiklit 9 (millega sätestatakse teatavad „isikuandmete kasutamise tingimused“) käsitada andmekaitse eriseadusena, millega kehtestatakse täiendavad tagatised lisaks nendele, mis on sätestatud üldises õigusaktis ehk kriminaalajadega seotud politsei- ja õigusalase koostöö raames töödeldavate isikuandmete kaitset käsitleva nõukogu raamotsuses. Kõnealuse artikliga (eelkõige selle lõigetega 2 ja 4) täpsustatakse eesmärgi suhtes kohaldatavate piirangute põhimõtet seoses karistusregistrite andmete vahetamisega. Kõnealuse artikliga lubatakse nimetatud põhimõtte osas erandeid teha üksnes asjaoludel, mis on selgesõnaliselt märgitud kõnealustes sätetes.
10. Kolmandaks esitas komisjon teatise Euroopa e-õiguskeskkonna strateegia kohta ⁽⁴⁾, mis on tihedalt seotud käesoleva ettepanekuga. Kõnealuse teatisega kavatakse Euroopa Komisjon anda panuse üle-euroopalise e-õiguskeskkonna vahendite tugevdamisse ja väljatöötamisse. Teatis sisaldab mitmeid algatusi, millel on märkimisväärne mõju isikuandmete kaitsele, näiteks turvalise võrgu loomine andmete vahetamiseks õigusasutuste vahel ning õigustõlke tõlkide ja tõlkijate üle-euroopalise andmebaasi loomine. Euroopa Andmekaitseinspektor kavatakse kõnealusele teatisele reageerida eraldi dokumendis.

⁽¹⁾ ELT C 53, 3.3.2005, lk 1.

⁽²⁾ Teiseks näiteks on teabevahetus Eurojusti kaudu. Kõnealuse teabevahetuse õigusraamistikku muudetakse pärast seda, kui võetakse vastu nõukogu otsus, millega tugevdatakse Eurojusti ja muudetakse otsus 2002/187/JSK (vt algatust, ELT C 54, 27.2.2008, lk 4).

⁽³⁾ Vt kõnealuse nõukogu raamotsuse ettepaneku artiklit 1 (teksti viimane versioon on kättesaadav nõukogu dokumentide avalikus registris, 24. juuni 2008, dok 9260/08).

⁽⁴⁾ Komisjoni teatis nõukogule, Euroopa Parlamendile ning Euroopa majandus- ja sotsiaalkomiteele — Euroopa e-õiguskeskkonna strateegia suunas KOM(2008) 329 (lõplik).

III. NÕUKOGU RAAMOTSUSES ETTENÄHTUD ANDMEVAHETUS

11. Nõukogu raamotsuse artiklis 11 (lõige 1) kirjeldatakse, milliseid andmeid tuleb või võib edastada; samuti on selle lõikes 3 esile toodud käesoleva ettepaneku õiguslik alus. Nõukogu raamotsuse II lisas sätestatakse vorm, mida tuleb andmete vahetusel kasutada. See sisaldab teavet, mida taotluse esitanud liikmesriik peab esitama ning teavet, mis tuleb esitada vastuseks taotlusele. Vormi võib muuta nõukogu otsusega ning komisjon on nüüd teinud vastava ettepaneku.
12. Artikli 11 lõikes 1 eristatakse kohustuslikke andmeid, mittekohustuslikke andmeid, täiendavaid andmeid ja muid andmeid. Kõnealust eristust ei kajastata II lisas esitatud vormis. Näiteks andmeid süüdimõistetud isiku vanemate nimede kohta käsitatakse artiklis 11 mittekohustuslike andmetena, mis tuleb edastada üksnes juhul, kui need kantakse karistusregistrisse. II lisas ei kajastata, et selline edastamine on vabatahtlik.
13. Euroopa Andmekaitseinspektor soovib kasutada praegust võimalust ning viia vorm vastavusse artikliga 11. Sellega tagatakse üksnes nende isikuandmete edastamine, mis on vajalikud, et täita andmevahetuse eesmärki. Eespool toodud näitele tuginedes võib väita, et süüdimõistetud isiku vanemate nimede automaatne edastamine ei ole vajalik. Nimetatud andmete edastamine võiks asjaomastele isikutele, eelkõige vanematele, põhjustada põhjendamatuid kannatusi.

IV. ECRIS SÜSTEEM

Üldised tähelepanekud

14. Ettepaneku keskseks elemendiks on artikkel 3. Sellega luuakse ECRIS, mis põhineb detsentraliseeritud infotehnoloogilisel ülesehitusel ja koosneb järgmisest kolmest osast: karistusregistrite andmebaasid liikmesriikides, ühine sideinfrastruktuur ja sidumistarkvara.
15. Euroopa Andmekaitseinspektor toetab käesolevat ettepanekut luua ECRIS, tingimusel et arvesse võetakse käesolevas arvamuses esitatud tähelepanekuid.
16. Sellega seoses rõhutab Euroopa Andmekaitseinspektor, et ühelt poolt ei ole loodud üle-euroopalist kesket andmebaasi ning ette ei ole nähtud otsest juurdepääsu teiste liikmesriikide karistusregistritele, samas kui teiselt poolt on liikmesriikide tasandil vastutus tsentraliseeritud liikmesriikide keskasutustesse, mis on määratud nõukogu raamotsuse artikli 3 kohaselt. Sellise mehhanismiga viiakse isikuandmete säilitamine ja vahetamine miinimumini, sätestades samas selgesõnaliselt keskasutuste vastutuse. Sellise mehhanismi raames vastutavad liikmesriigid riiklike karistusregistrite andmebaaside toimimise ning andmevahetuse tõhusta toimimise eest. Samuti vastutavad nad sidumistarkvara eest (ettepaneku artikli 3 lõige 2).

17. Infrastruktuur saab olema ühine. Algselt on selleks S-TESTA võrk⁽¹⁾, mille võib asendada mõne muu turvalise võrguga, mida komisjon haldab (ettepaneku artikli 3 lõige 4). Euroopa Andmekaitseinspektor mõistab, et ühise infrastruktuuri eest vastutab komisjon, kuigi artiklis 3 seda ei täpsustata. Euroopa Andmekaitseinspektor teeb õiguskindluse huvides ettepaneku täpsustada seda vastutust tekstis eneses.

Esimene osa: karistusregistrite andmebaasid liikmesriikides

18. Euroopa Andmekaitseinspektor väljendas oma 29. mail 2006. aastal esitatud arvamuses toetust detsentraliseeritud ülesehitusele. Lisaks muule välditakse sellega isikuandmete täiendavat dubleerimist keskses andmebaasis. Sellise detsentraliseeritud ülesehituse valik põhjustab automaatselt selle, et liikmesriigid vastutavad karistusregistrite andmebaaside ja kõnealustes andmebaasides isikuandmete töötlemise eest. Täpsemalt öeldes on liikmesriikide keskasutused kõnealuste andmebaaside vastutavad töötajad. Nad on vastutavad töötajad, kes vastutavad andmebaaside ja vahetatavate andmete sisu eest. Nõukogu raamotsusega kehtestatakse kohtuotsuse teinud liikmesriigi ja kodakondsusjärgse liikmesriigi kohustused.
19. Sellises raamistikus on ECRIS vastastikune võrk andmete vahetamiseks kõnealuste riiklike andmebaaside vahel. ECRISe laadne vastastikune võrk põhjustab teatud ohte, mida tuleb käsitleda.
- Liikmesriikide keskasutuste vaheline kohustuste jagamine ei toimu praktikas iseenesest. Võtta tuleb täiendavaid meetmeid, näiteks tagamaks, et andmed, mida andmeid edastav ja vastuvõttev liikmesriik (kohtuotsuse teinud liikmesriik ja kodakondsusjärgne liikmesriik) säilitavad, on ajakohastatud ja identsed.
  - Kõnealune ülesehitus tingib suure erinevuse seoses selle kohaldamisega erinevate liikmesriikide poolt, mis on veelgi ilmsem suurte erinevuste kontekstis, mis valitsevad siseriiklike õigusaktide vahel (nagu see on karistusregistrite puhul).
20. Seetõttu on esmatähtis ühtlustada võrgu kasutamine ja selle kasutamise kord. Euroopa Andmekaitseinspektor pöörab erilist tähelepanu sellele, et võrgu kasutamine peab olema ühtlustatud ning et selle käigus kasutatakse rangeid andmekaitsemeetmeid. Seetõttu on esmatähtsad rakendusmeetmed, mis võetakse vastu ettepaneku artikli 6 kohaselt. Euroopa Andmekaitseinspektor soovib, et artiklis 6 viidataks rangetele andmekaitsemeetmetele, mis on kõigi rakendusmeetmete vastuvõtmise eeltingimuseks.

⁽¹⁾ Üle-euroopaline valitsusasutuste telemaatiliste teenuste süsteem.

21. Seda võiksid teha riiklikud andmekaitseasutused, tingimusel et nad tegutsevad ühtlustatult. Euroopa Andmekaitseinspektor teeb ettepaneku lisada põhjendus, millega rõhutada andmekaitseasutuste rolli, sarnaselt põhjendusele 11 ning artikli 3 lõikele 5, milles märgitakse, et komisjon abistab liikmesriike. Uue põhjendusega peaks andmekaitseasutusi samuti innustatama koostööd tegema.
22. Lõpetuseks tervitab Euroopa Andmekaitseinspektor artikli 3 lõikes 3 sisalduvat sätet, millega edendatakse parima võimaliku tehnika kasutamist, et tagada teistele liikmesriikidele saadetud karistusregistri andmete konfidentsiaalsus ja terviklus. Siiski oleks soovitatav, et kõnealuse tehnika kindlakstegemisel osaleksid liikmesriikide (keskasutuste) ja komisjoni kõrval ka pädevad andmekaitseasutused.

Teine osa: ühine sideinfrastruktuur

23. Asjaolu, et komisjon vastutab ühise sideinfrastruktuuri eest, põhjustab vajaduse, et teda tuleks käsitada võrgu pakkujana. Andmekaitsealsetel eesmärkidel võib komisjoni käsitada vastutava töötajana isikuandmete kaitset käsitleva nõukogu raamotsuse artikli 2 punkti i tähenduses, kuigi piiratud ülesannetes, milleks on: võrgu pakkumine ja selle turvalisuse tagamine. Kui isikuandmeid töödeldakse seoses võrgu pakkumisega või kui andmekaitsealised küsimused tõstatuvad seoses võrgu turvalisusega, peab komisjon täitma vastutava töötaja ülesandeid. Komisjoni kõnealune roll on võrreldav rolliga, mida ta etendab SIS, VIS ja Eurodac süsteemide raames, nimelt vastutab ta operatiivjuhtimise eest (ning mitte isikuandmete sisu eest). Kõnealune roll on määratletud kui „*sui generis* vastutava töötaja” (¹).
24. Ühine sideinfrastruktuur põhineb vähemalt lähemas tulevikus S-TESTA võrgul. S-TESTA eesmärk on omavahel ühendada ELi ja riiklikke asutusi, näiteks üle kogu Euroopa asuvaid ametiasutusi ja agentuure. Tegemist on sihtotstarbelise telekommunikatsioonivõrguga. Võrguteenuse toimimist juhtiv keskus asub Bratislavas. S-TESTA võrk on kesksel kohal ka vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala teiste infosüsteemide puhul, näiteks Schengeni infosüsteemi puhul. Euroopa Andmekaitseinspektor toetab S-TESTA valikut, sest see on osutunud usaldusväärseks andmevahetussüsteemiks.
25. „*Sui generis* vastutava töötajana” tegutseva komisjoni vastutus avaldab samuti mõju kehtivatele andmekaitsealastele õigusnormidele ja järelevalve teostamisele. Määruse (EÜ) nr 45/2001 artiklis 3 sätestatakse, et „käesolevat

määrust kohaldatakse kõikides ühenduse institutsioonides ja asutustes toimuva isikuandmete töötlemise suhtes, kui töötlemise eesmärgiks on täielikult või osaliselt ühenduse õigusaktidega hõlmatud toimingute teostamine”.

26. Kui komisjoni poolt läbiviidavad töötlemistoimingud või osa nendest oleks hõlmatud ühenduse õigusaktidega, ei esineks ka kahtlusi määruse (EÜ) nr 45/2001 kohaldamise suhtes. Eelkõige kõnealuse määruse artikliga 1 sätestatakse, et ühenduse institutsioonid ja asutused kaitsevad füüsiliste isikute põhiõigusi ja -vabadusi, eelkõige nende õigust eraelu puutumatusele isikuandmete töötlemisel. Kõnealuse määruse artikli 22 kohaselt peab komisjon „rakendama kohaseid tehnilisi ja organisatsioonilisi meetmeid, et tagada kaitstavate isikuandmete töötlemisest ja laadist tulenevatele ohtudele vastav turvalisuse tase”. Kõnealuseid tegevusi viiakse läbi Euroopa Andmekaitseinspektori järelevalvel.
27. Vastupidiselt Schengeni infosüsteemile (²) tuleb käesoleva määruse osas siiski märkida, et isikuandmete töötlemise õiguslik alus on ELi lepingu VI jaotis (kolmas sammad). See tähendab, et komisjoni poolt läbiviidavate töötlemistoimingute suhtes ei kohaldata automaatselt määrust (EÜ) nr 45/2001 ega ka teisi andmekaitse ja järelevalve alaseid õigusraamistikke. See on kahetsusväärne, kuna andmesubjekti kaitse on sel juhul puudulik, eelkõige kuna isikuandmete töötlemine seoses süüdimõistvate kohtuotsustega on tundlik küsimus, nagu seda on kajastatud ka määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 10 lõikes 5, milles määratletakse süüdimõistvate kohtuotsustega seotud isikuandmete töötlemine kui töötlemistoimingud, mis võivad tõenäoliselt ohustada andmesubjektide õigusi ja vabadusi. See on kahetsusväärne ka seetõttu, et Euroopa Andmekaitseinspektor osaleb teiste õigusaktide alusel S-TESTA üle teostatavas järelevalves. Seetõttu teeb Euroopa Andmekaitseinspektor ettepaneku lisada otsusesse (³) sätte, millega märgitakse, et määrust (EÜ) nr 45/2001 kohaldatakse komisjoni vastutusel toimuva isikuandmete töötlemise suhtes.

Kolmas osa: sidumistarkvara

28. Ettepanekus eristatakse tavalist tehnilist infrastruktuuri andmebaaside ühendamiseks ja sidumistarkvara. Nagu eelnevalt mainitud, vastutavad liikmesriigid sidumistarkvara eest. Põhjenduse 11 kohaselt võib komisjon seda tarkvara pakkuda, kuid liikmesriikidele kuulub otsustusõigus, kas kasutada seda tarkvara enda sidumistarkvara asemel või mitte.

(¹) Vt 19. oktoobri 2005. aasta arvamus kolme ettepaneku kohta seoses teise põlvkonna Schengeni infosüsteemiga (SIS II) (ELT C 91, 19.4.2006, lk 38, punkt 5.1).

(²) Samuti ka VIS ja Eurodac, mille puhul on tegemist süsteemidega, mis on hõlmatud ühenduse õigusaktidega.

(³) Kolmanda samba osas vt nõukogu otsuse, millega asutatakse Euroopa Politseiamet (Europol), artikli 39 lõiget 6, millega tagatakse määruse (EÜ) nr 45/2001 kohaldamine Europoli töötajate isikuandmete töötlemise suhtes (24. juuni 2008. aasta tekst, nõukogu dokument 8706/08).

29. Tekib küsimus, miks tuleb eristada vastutust tehnilise infrastruktuuri ja tarkvara sidumise eest, ning miks komisjonile ei võiks kuuluda vastutus mõlema eest. Tõepoolest, mõlemal juhul on tegemist liikmesriikide keskasutuste (sise-riiklikud juurdepääsupunktid) vahelise võrguga, mitte liikmesriikidevahelise andmevahetusega.

30. Komisjonile sellise lisavastutuse asetamine ei mõjuta info-tehnoloogilise ülesehituse deentraliseeritust ning teiselt poolt peaks andmevahetuse tulemuslikkus samaaegselt olema optimaalne. Tulemuslikkuse tõhustamine on andmekaitsega seoses oluline, pidades silmas andmete kvaliteeti: vahetada tuleb üksnes põhiandmeid ja süsteemisestest puudujääkide tõttu ei ole vajadust vahetada täiendavaid andmeid. Lisaks võimaldab see, kui vastutus ühise sideinfrastruktuuri ja sidumistarkvara eest kuulub ühele asutusele, teostada süsteemi üle paremat järelevalvet.

31. See on veelgi olulisem, võttes arvesse tarkvara toimimist andmevahetuse vahendina. Sidumistarkvara oluliseks omaduseks on see, et sellega peab olema võimalik kontrollida saatja isikut, taotluste vastavust nõuetele ja nende terviklust ning sellest tulenevalt ka taotlusi kinnitada. Seetõttu on eelduseks liikmesriikide kasutatava tarkvara koostalitlusvõime. Mitte kõik liikmesriigid ei pea tingimata kasutama sama tarkvara (kuigi see oleks kõige praktilisem lahendus), kuid tarkvara peab olema täielikult koostalitlusvõimeline.

32. Ettepanekus tunnistatakse vajadust ühtlustada küsimused, mis seonduvad sidumistarkvaraga. Artiklis 6 loetletud rakendusmeetmed (mis võetakse vastu komiteemenetluse kohaselt) hõlmavad näiteks „korda, mille kohaselt kontrollitakse tarkvararakenduste vastavust tehnilistele kirjeldustele”. Artiklis 6 märgitakse samuti ühtseid protokolle. Selliseid ühtseid protokolle ei nähta siiski ette sidumistarkvaraga seoses. Artikliga 6 ei nähta samuti ette tarkvarasüsteemi kindlaksmääramist.

33. Eeltoodud põhjustel ning selleks, et tõhustada andmevahetuse tulemuslikkust ja turvalisust, soovib Euroopa Andmekaitseinspektor järgmist:

— rakendusmeetmete vastuvõtmisel peaks miinimumnõudeks olema tarkvara koostalitlusvõime tagamine;

— eelistada tuleks valikut, mille puhul tekstit kohustatakse komisjoni ja liikmesriike (töenäoliselt kasutades komiteemenetlust) töötama välja või tegema kindlaks tarkvarasüsteemi, mis vastab kõigile ülalnimetatud tingimustele;

— tekstis tuleks sätestada, et komisjon vastutab sidumistarkvara eest.

V. MUUD KÜSIMUSED

Käsiraamat

34. Artikli 6 punktiga b kehtestatakse, et komiteemenetlust kasutades võetakse vastu käsiraamat, millega kehtestatakse andmevahetuse kord, „pöörates eelkõige tähelepanu süüteo toimepanija tuvastamise korrale”. Euroopa Andmekaitseinspektor sooviks teada, mida see käsiraamat sisaldab ning kas selles näiteks nähakse ette tuvastamist biomeetriliste andmete abil.

35. Euroopa Andmekaitseinspektor rõhutab, et süüteo toimepanija tuvastamine ei tohiks kaasa tuua selliste isikuandmete vahetamist, mida ei ole raamotsuses selgesõnaliselt sätestatud. Lisaks tuleks käsiraamatuga sätestada asjakohased tagatised andmete eriliikide, näiteks biomeetriliste andmete töötlemiseks ja edastamiseks.

Statistiliste andmete kogumine

36. Artikli 6 punkt c ja artikkel 8 käsitlevad statistiliste andmete kogumist, mis ei ole üksnes võtmeelement andmevahetussüsteemi tõhususe hindamiseks, vaid ka andmekaitsealaste tagatiste järgimise üle järelevalve teostamiseks. Seoses sellega soovib Euroopa Andmekaitseinspektor, et kooskõlas isikuandmete vahetamist käsitlevate teiste õigusaktidega (*) täpsustatakse kogutavaid statistilisi andmeid täiendavalt ning võetakse nõuetekohaselt arvesse vajadust tagada järelevalve andmekaitse üle. Näiteks võivad statistilised andmed sisaldada elemente nagu juurdepääsutaotluste arv või isikuandmete parandamine, ajakohastamise kestus ja täielikkus, kõnealustele andmetele juurdepääsu omavat isikute positsioon ning samuti turvanõuete rikkumise juhtumid. Lisaks tuleks statistilised andmed ja neil põhinevad aruanded teha täielikult kättesaadavaks pädevatele andmekaitseasutustele.

Andmete töötlemise üle teostatava järelevalve koordineerimine

37. Euroopa Andmekaitseinspektor on juba oma 29. mai 2006. aasta arvamuses, mis käsitles raamotsust karistusegistriliste andmete vahetamise kohta, rõhutanud, et ettepanekuga ei peaks käsitlema üksnes koostööd keskasutuste vahel, vaid lisaks ka koostööd erinevate pädevate andmekaitseasutuste vahel. See vajadus on muutunud veelgi aktuaalsemaks pärast seda, kui kriminaalasjadega seotud politsei- ja õigusala koostöö raames töödeldavate isikuandmete kaitset käsitleva nõukogu raamotsuse osas peetavad läbirääkimised tõid kaasa selle, et välja jäeti säte, millega loodi tööühm, mis ühendab ELi andmekaitseasutused ja koordineerib nende tegevust seoses andmete töötlemisega kriminaalasjadega seotud politsei- ja õigusala koostöö raames.

(*) Vt näiteks nõukogu 11. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 2725/2000 (mis käsitleb sõrmejalgede võrdlemise Eurodac-süsteemi kehtestamist Dublini konventsiooni tõhusa kohaldamise eesmärgil) artikli 3 lõikeid 3 ja 4.

38. Seetõttu oleks tulemusliku järelevalve ja karistusregistri andmete piiriülese ringluse kvaliteedi tagamise vajadust silmas pidades vaja luua asjaomased koordineerimismehhanismid pädevate andmekaitseasutuste vahel. Kõnealused mehhanismid peaksid samuti võtma arvesse Euroopa Andmekaitseinspektori järelevalvealast pädevust seoses S-TESTA infrastruktuuriga. Kõnealused mehhanismid võib lisada erisättesse või lisada rakendusmeetmesse, mis võetakse vastu ettepaneku artikli 6 kohaselt.

Tõlked

39. Põhjendustes 6 ja 8 ning komisjoni seletuskirjas viidatakse masintõlke laialdasele kasutamisele. Kuigi Euroopa Andmekaitseinspektor tervitab meetmeid, mille eesmärk on parandada edastatud andmete vastastikust mõistmist, juhib ta samuti tähelepanu sellele, et masintõlke mõiste ja selle kasutamine tuleb täpselt määratleda. Tõepoolest, pärast seda, kui otsuse lisas sätestatud süütegude liikide osas on tehtud täpne eeltõlge, võimaldab ühiste koodide kasutamine siseriiklikel ametiasutustel lugeda kõnealuste liikide masintõlget oma keelde. Masintõlke kasutamine on kasulik vahend ning soodustab tõenäoliselt kõnealuste süütegude vastastikust mõistmist.

40. Siiski võib masintõlke kasutamine selliste andmete edastamisel, mille osas ei ole tehtud täpset eeltõlget (näiteks juhtumit käsitlevad lisamärkused või kirjeldused), tõenäoliselt mõjutada edastatud andmete kvaliteeti ja seega ka nende alusel võetud otsuseid ning seetõttu tuleks need välja jätta. Euroopa Andmekaitseinspektor soovib seda küsimust täpsustada nõukogu otsuse põhjendustes.

VI. JÄRELDUSED

41. Euroopa Andmekaitseinspektor soovib, et ettepaneku põhjendustes viidataks käesolevale konsultatsioonile.

42. Euroopa Andmekaitseinspektor teeb ettepaneku kasutada praegust võimalust ning viia vorm täielikult vastavusse karistusregistrite andmete vahetamist käsitleva nõukogu raamotsuse artikliga 11, milles eristatakse kohustuslikke andmeid, mittekohustuslikke andmeid, täiendavaid andmeid ja muid andmeid.

43. Euroopa Andmekaitseinspektor toetab käesolevat ettepanekut luua ECRIS, tingimusel et arvesse võetakse käesolevas arvamuses esitatud tähelepanekuid, mis on järgmised:

— õiguskindluse huvides tuleks tekstis täpsustada komisjoni vastutust ühise sideinfrastruktuuri eest;

— otsusele tuleks lisada säte, millega märgitakse, et määrust (EÜ) nr 45/2001 kohaldatakse komisjoni vastutusel toimuva isikuandmete töötlemise suhtes;

— artiklis 6 tuleb viidata rangetele andmekaitseõuetele, mis on kõigi rakendusmeetmete vastuvõtmise eeltingimuseks;

— põhjendusega tuleks rõhutada andmekaitseasutuste rolli seoses rakendusmeetmetega ning samuti peaks põhjendusega innustama andmekaitseasutusi tegema koostööd;

— vastu tuleb võtta rakendusmeetmed, millega tagatakse tarkvara koostalitlusvõime;

— komisjoni ja liikmesriike tuleks kohustada (tõenäoliselt kasutades komiteemenetlust) töötama välja või tegema kindlaks tarkvarasüsteemi, mis vastab kõigile tingimustele;

— tekstis tuleks sätestada, et komisjon vastutab sidumistarkvara eest.

44. Kogutavaid statistilisi andmeid täpsustatakse täiendavalt ning võetakse nõuetekohaselt arvesse vajadust tagada järelevalve andmekaitse üle.

45. Pädevate andmekaitseasutuste vahel tuleks luua asjaomased koordineerimismehhanismid, võttes arvesse Euroopa Andmekaitseinspektori järelevalvealast pädevust seoses S-TESTA infrastruktuuriga.

46. Nõukogu otsuse põhjendustes tuleks täpsustada, et masintõlget ei tohiks kasutada selliste andmete edastamisel, mille osas ei ole tehtud täpset eeltõlget.

Brüssel, 16. september 2008

Peter HUSTINX

Euroopa Andmekaitseinspektor